

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים

ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים

מועד הבחינה: קיץ תשע"א, 2011

מספר השאלון: 217,004201

י ה ד ו ת

דינים

לבתי ספר עצמאיים

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון — (10×2) — 20 נקודות

פרק שני — (8×10) — 80 נקודות

סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטיטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיטה" בראש כל עמוד טיטה. רישום טיטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון (20 נקודות)

ענה בקיצור נמרץ על שתיים מהשאלות 1-3.
בשאלה שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה – 10 נקודות).

1. מצוות השבת

א. הסבר מדוע המחלל את השבת נחשב ככופר במעשה בראשית וכעובד עבודת כוכבים.

(2 נקודות)

ב. כתוב איזה מעשה עושים לשם קיום כבוד שבת בכל אחד מהימים האלה:

(1) בערב שבת

(2) ביום חמישי

(3) בכל ימות השבוע

(4 נקודות)

ג. פרט את שלושה הדרגות של קיום מצוות עונג שבת. (4 נקודות)

2. דיני הדלקת נרות שבת

א. (1) באיזה מקרה אורח חייב להדליק נרות שבת במקום שבו הוא מתארח, גם אם

מדליקים עבורו בביתו? (2 נקודות)

(2) באיזה מקרה אורח חייב להשתתף עם בעל הבית בהדלקת נרות שבת?

(2 נקודות)

(3) באיזה מקרה אורח אינו צריך להדליק נרות במקום שבו הוא מתארח, וגם אינו

צריך להשתתף עם בעל הבית? (2 נקודות)

ב. עד מתי נרות השבת צריכים לבעור? בתשובתך התייחס למקרים שונים. (4 נקודות)

3. מלאכת המפשיט ומלאכת המעבד

א. הסבר מהו אב המלאכה "המפשיט". (נקודה אחת)

ב. כתוב באיזה תנאי מותר לפשוט עור בשבת, וציין באיזה מקרה עוברים על

איסור בורר אף אם פושטים את העור בהיתר. (4 נקודות)

ג. על אילו מלאכות עובר המושח נעלי עור במשחה הצובעת אותו? (2 נקודות)

ד. מדוע אין להמליח ירקות בשבת? באיזה אופן מותר להמליח סלט? (3 נקודות)

פרק שני (80 נקודות)

ענה בקיצור נמרץ על עשר מהשאלות 4-15.
בשאלה שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה – 8 נקודות).

4. הלכות קריאת שמע

- א. מה צריך המתפלל לכוון קודם אמירת קריאת שמע? (2 נקודות)
- ב. מה צריך המתפלל לכוון באמרו את המילים "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד"? (3 נקודות)
- ג. אם הפסיק באמצע פסוקי קריאת שמע – באיזה מקרה עליו לחזור לתחילת קריאת שמע? (3 נקודות)

5. דיני משיב הרוח ויעלה ויבוא

- א. אם טעה ואמר בקיץ "משיב הרוח ומוריד הגשם" – מה עליו לעשות? התייחס לשני מצבים. (3 נקודות)
- ב. אם שכח לומר "יעלה ויבוא" בראש חודש – באיזה מקרה חוזר ל"רצה", ובאיזה מקרה חוזר לראש התפילה? התייחס בתשובתך לתפילות ערבית, שחרית ומנחה. (4 נקודות)
- ג. אם שכח לומר "יעלה ויבוא" בשחרית של ראש חודש ונזכר לאחר תפילת מוסף – מה עליו לעשות? (נקודה אחת)

6. הלכות ברכות בסעודה

- א. ציין בנוגע לכל אחד מהמאכלים והמשקים (1)-(4) אם צריך לברך עליהם ברכה ראשונה כאשר הם באים בתוך הסעודה. נמק את תשובתך.
 - (1) לביבות
 - (2) יין
 - (3) בירה
 - (4) ענבים
 (5 נקודות)
- ב. מאכלים שמברכים עליהם ברכה ראשונה בתוך הסעודה – איזו ברכה אחרונה יש לברך עליהם? (נקודה אחת)
- ג. בהלכות ברכות יש כלל: "סתמא דעת האדם על כל מה שיביאו לו". כתוב הלכה אחת שנפסקה על פי כלל זה. (2 נקודות)

7. הלכות ברכת המזון

- א. אם שכח לומר "רצה" בברכת המזון בשבת, ונזכר לאחר שסיים לברך ברכת המזון – מה עליו לעשות? התייחס בתשובתך ל**כל אחת** מסעודות השבת, ונמק. (3 נקודות)
- ב. אם שכח לומר "יעלה ויבוא" בברכת המזון בראש חודש או בחול המועד, ונזכר לאחר שסיים לברך ברכת המזון – מה עליו לעשות? נמק. (3 נקודות)
- ג. אם שכח לומר "על הנסים" בברכת המזון – באיזה מקרה עליו לחזור ולומר "על הנסים"? (2 נקודות)

8. דיני ערב פסח ודין מכירת חמץ

- א. "צריך לשרוף את החמץ ולבטלו".
הסבר מהו ביטול חמץ, וציין עד מתי אפשר לבטלו. (3 נקודות)
- ב. עד מתי אפשר למכור את החמץ לגוי? (2 נקודות)
- ג. על איזה איסור עובר מי שהשאיר בביתו חמץ בפסח? מה דינו של חמץ זה? (3 נקודות)

9. הלכות יום הכיפורים

- א. מי שאוכל בהיתר ביום הכיפורים – האם עליו לקדש, והאם עליו לומר "יעלה ויבוא" בברכת המזון? (2 נקודות)
- ב. ציין שלושה הבדלים בין הבדלה במוצאי שבת ובין הבדלה במוצאי יום הכיפורים. (3 נקודות)
- ג. למי מותר לנעול נעלי עור ביום הכיפורים? ציין שניים. (3 נקודות)

10. הלכות כלאי זרעים

- א. בחר ב**ארבעה** מהמקרים (1)-(5), וציין אם יש בהם איסור כלאיים.
(1) אחד משני הזרעים ראוי רק לרפואה.
(2) שני המינים ראויים לבהמה אך לא לאדם.
(3) זריעת שני המינים במפולת יד.
(4) זריעת שני המינים בזה אחר זה.
(5) זריעת מיני זרעים ליד אילנות.
(4 נקודות)
- ב. ציין ארבע פעולות בשדה שחל עליהן איסור כלאי זרעים. (4 נקודות)

11. הלכות ערלה ונטע רבעי

- א. הסבר מהו איסור ערלה ומהו איסור רבעי. (2 נקודות)
- ב. האם איסור ערלה ואיסור רבעי נוהגים גם בחוץ לארץ? (2 נקודות)
- ג. ציין בנוגע לכל אחד מהפריטים (1)-(4) אם חל עליהם איסור ערלה ואיסור רבעי –
- (1) קליפות
 - (2) חרצנים
 - (3) עלים
 - (4) ענפים
- (4 נקודות)

12. איסור נקימה ונטירה

- א. הסבר כיצד עוברים על איסור נקימה, וכיצד עוברים על איסור נטירה. (4 נקודות)
- ב. איזו "נקמה" מותרת? (4 נקודות)

13. איסור אונאת דברים וגנבת דעת הבריות

- א. הסבר מהי אונאת דברים ומהי גנבת דעת. (3 נקודות)
- ב. "גדולה אונאת דברים מאונאת ממון". כתוב שני נימוקים לכך. (3 נקודות)
- ג. האם מותר לכנות אדם בכינוי גנאי, אם אותו אדם אינו מקפיד על כך? (2 נקודות)

14. הלכות מזוזה

- א.** בפתח של מחיצה שבין שני בתים קובעים את המזוזה על פי "היכר ציר".
(1) הסבר מהו "היכר ציר".
(2) באיזה מקרה לא קובעים את המזוזה על פי "היכר ציר"? מה הדין במקרה זה?
(4 נקודות)
- ב.** בנוגע לכל אחד מהמקרים (1)-(3) – מה הדין, והאם יש לברך על קביעת המזוזה?
(1) קבע את המזוזה למעלה מתחילת השליש העליון, אך למטה מהטפח העליון.
(2) קבע את המזוזה למטה מהשליש העליון.
(3) קבע את המזוזה בטפח העליון.
(4 נקודות)

15. הלכות כיבוד אב ואם

- א.** ציין שבעה קרובים, מלבד האב והאם, שיש לכבדם מכוח מצוות כיבוד אב ואם.
(3 נקודות)
- ב.** ציין שני מקרים שבהם מותר לבן לעבור על איסור תורה משום מצוות כיבוד אב ואם.
(3 נקודות)
- ג.** איזה אב אין חובה לכבדו אך אין לצערו, לדעת חלק מהפוסקים? (2 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך